

מעורב

עיתון המחלקה למעורבות חברתית אוניברסיטת בן-גוריון בנגב

גליון מס' 13 | ינואר 2014, שנת תשע"ד

פתח דבר

אם הגעתם עד לכאן זה אומר שכבר פתחתם את העיתון, אז ראשית תנו לי לברך אתכם. אתם מחזיקים אסופה קצרה אך איכותית (לשם לפחות אנו מכוונים) של טקסטים העוסקים בעדויות בישראל.

אוהבים לקרוא לבעייה שאנו מתמודדים איתה "השד העדתי". ואם לומר את האמת, אני נרתע מהמושג הנורא הזה. "שד" הוא ייצור מיתולוגי שהוא אחד מהשניים: שליחו של השטן או יישות עצמאית שבכוונה להזיק לבני האדם או במקרה ואתם אלאדין, לעזור להם בתמורה לדבר מה. "השד העדתי" הוא לא שד ולא ג'יני, הוא ביטוי גזענות.

כבן למשפחה מעורבת (מזרחי-אשכנזי) וכמי שגדל כאן בפריפריה, מעולם לא הרגשתי ביטוי גזענות. כל האנשים שהיכרתי בילדותי הגיעו ממעמד סוציו-אקונומי דומה לשלי, ובין אם היו ממשפחות מעורבות או לא, הרושם היה שלאף אחד לא ממש היה איכפת מאיפה בא סבא שלי או מה מקור שם המשפחה שלי.

עד הצבא.

את השירות הצבאי שלי עשיתי ביחידה מאוד "אשכנזית". כל כך אשכנזית שפתאום לשם המשפחה שלי הייתה משמעות. גיליתי שאנשים מסיקים עליי דברים רק בשל שם המשפחה שלי. עם זאת, היה זה רושם שניתן לתיקון, בעיקר משום שביחידה יחסית קטנה, אנשים מכירים אחד את השני והדעה שאנו מגבשים על אדם מתוך היכרות אישית פחות נגועה בדעות קדומות. כשסיימתי את השירות הצבאי שלי התחלתי לעבוד במערכת חדשות קטנה בתל אביב. תוכנית בוקר באחד מערוצי הטלוויזיה. היינו צוות מצומצם של שבעה אנשי תוכן והתקבלתי לעבודה בזכות המלצה מאחד העובדים במקום. אחרי כמה חודשים, אחד מאנשי התוכן עזב ומאות קורות חיים הציפו את המייל של המערכת. אבל למה אני מספר לכם על הניסיון התעסוקתי שלי? כי אז ראיתי לראשונה איך שם המשפחה שלך באמת משנה. העורכים הם אלו שעברו על קורות החיים. הם אנשים טובים, אינטליגנטיים ונאורים. הם אלו שהיו צריכים לקבל את אחד מהמועמדים לעבודה והם אלו שעל כל חמישה או שישה מיילים משמות אשכנזיים, פתחו מייל אחד עם שם מזרחי.

ברור לי שאין אפשרות לעבור על כל קורות החיים, אלא פותחים באקראי כמה מועמדים ואם קורות החיים שלהם נראים לעורך, הוא יזמן אותם לראיון. אבל קודם כול אתה צריך שיבחרו בך באקראי והסיכוי שלך להיבחר אם שם משפחתך "בוזגלו" קטן משמעותית מאשר "פישר". זה אפילו לא נעשה בכוונה. השם המזרחי פשוט נתפס בעינינו כפחות אטרקטיבי. את זה כל מחקר עמדות סמויות בפסיכולוגיה חברתית יכול לגלות.

הגזענות טבועה בנו, גם באנשים שלא הייתם מצפים. גם כי וכנראה גם בכם. הסוד הוא לדעת שזה המצב ולהתמודד איתו. לא להכחיש. זו ההתנהגות שלנו, ולמרבית הצער אין בה יסוד מאגי, יש בה יסוד אנושי.

רוצים לבדוק את העמדות הסמויות שלכם?

כנסו ובדקו בעצמכם:
implicit.harvard.edu/implicit/israel/

4		יצירה מעורבת
5		וידויה של החצי-חצי
6-7		ראיון עם אביהו מדינה
8		בין זהות מזרחית לזכות משפטית
9		פערים בין מזרחים לאשכנזים במערכת החינוך
10-12		ראיון עם ירון לונדון
13		ממיוזרי לבאר-שבע
14		חשבון פשוט
15		מה חדש במחלקה?
16		מה קורה?

"מעורב" - עיתון המחלקה למעורבות חברתית, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
מנהלת המחלקה: עו"ד ורד סרוסי כ"ץ
עריכה: אלמוג שמחון
מנהלת העיתון: אושרית אליעזר
עיצוב גרפי: עיצובי הנגב
טלפון המערכת: 08-6472841, פקס: 08-6472921, meorav.bgu@gmail.com

דואר אלקטרוני: meorav.bgu@gmail.com
בית-דפוס: דפוס אוניברסיטת בן-גוריון
תודות: ד"ר גדעון כ"ץ, נועה רוחם חן

בשער: דוד כהן אור **צילום ועריכה:** יואב פיצ'רסקי

העיתון מעורב מבקש לתת ביטוי לקשת של דעות. הדעות המוצגות בגליון הן על דעת הכותבים בלבד ולא על דעת המחלקה למעורבות חברתית ו/או האוניברסיטה.

מי אני?

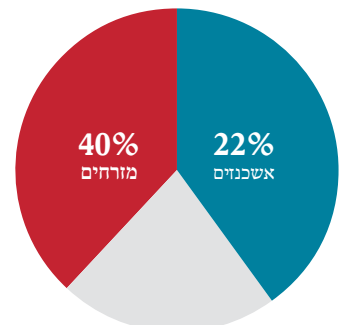
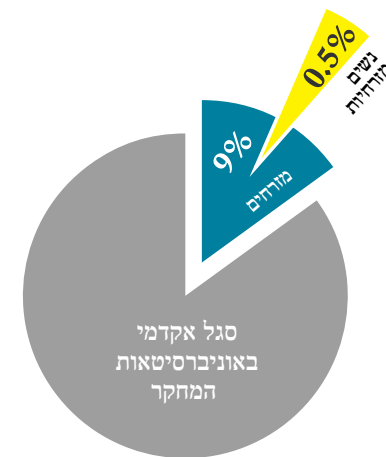
הפליה תוצאתית

מה אני עושה פה?

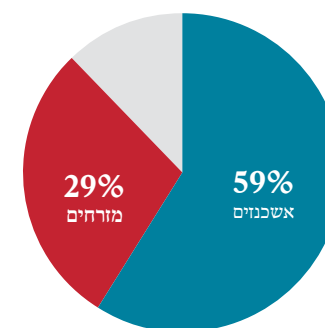
הפליה תוצאתית היא במילים פשוטות "חוסר שוויון בתוצאה". ברוב המקרים, כולנו שווים בפני החוק אך המציאות הישראלית טופחת לנו בפנים עם התוצאות שאינן מתיישבות עם קביעת המחוקק.

איך אני מתבטא?

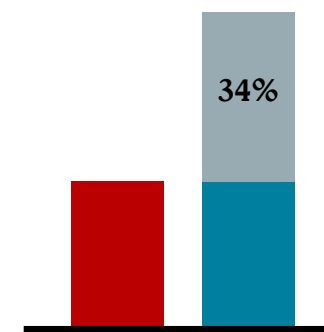
קיומה של הפליה תוצאתית מתבטא ביכולת לזהות בכירור את תוצאותיה של הפליה זו, גם אם קשה להצביע על מקורותיה השונים. בעוד שלהפליה מכוונת קריטריונים ברורים (לדוגמה: חוקי ג'ים קראו בארה"ב, חוקי ההפרדה הגזעית), להפליה תוצאתית קריטריונים ניטראלים לכאורה. הפערים העדתיים בישראל הן דוגמה מובהקת להפליה תוצאתית, כזו שכולנו יודעים שמתרחשת בפועל וקיימת בחברה כאשר אנו צופים בנתונים רלוונטיים, אך איננו מסוגלים לומר מהם הגורמים הברורים להפליה זו.

ייצוג בשוק עבודות הצווארון הכחול

שוק העבודה הניהולי-אקדמי

לאשכנזים סיכוי גדול יותר ב-34% להתקבל לראיון עבודה מלמזרחים

.....

במסגרת התכנית העיונית של 'קרן משה-התכנית למנהיגות' מתקיימת אחת לשנה, שבת עיון שמטרתה לימוד והעמקה בנושא חברתי חשוב. השנה עסקה שבת העיון בנושא 'יזמות חברתית'. תחילה האזינו הסטודנטים להרצאות של עדנה בטאן, מנהלת קובית רוטשילד שבמחלקה למעורבות חברתית, ושל עו"ס נעמה לוי מרצה במחלקה לעבודה סוציאלית. אחר כך הוקרן בפני הסטודנטים הסרט 'המדריך למהפכה', ולאחריו הרצה במאי הסרט, מר דורון צברי. הסטודנטים השתתפו במהלך השבת בסדנאות גיבוש וזהות עצמית, ודנו במיזמים שהם עתידים להוציא לפועל במהלך השנה.

.....

תוכנית ההכשרה ליוזמים מהדרום של 'קוביית רוטשילד' הגיעה לסיומה. השתתפו בתכנית שניים עשר יזמים מהדרום שעברו ליוזי, הכשרה והדרכה. תוכנית ההכשרה כללה שיעורי מליאה, מנטורינג, ליווי עסקי ותמיכה וייעוץ אינטנסיביים שבסופם אפשר להבחין בניצני ההצלחה: הקמת מכללה ברהט, פתיחת בית בדיקות תוכנה בירוסם, הקמת ועד שכונה בנתיבות ועוד. קבוצת היוזמים משמשת דוגמה לכלל האוכלוסייה בחזונו ליצירת חברה טובה וצודקת יותר. צוות קוביית רוטשילד מאחל לנו וליזמים בהצלחה.

למצוא בעמוד הפייסבוק ובאתר

פרטים נוספים אפשר למצוא בעמוד הפייסבוק ובאתר

למצוא בעמוד הפייסבוק ובאתר

בימים אלו, זכתה קבוצת בריז קריאבי במרכז לבניית הסימולטור החברתי הראשון בארץ ובעולם שעתידי להיראות כך:

בתכניות 'פעילי ציבור' והקרן המשפחתית על שם תד אריסון עסקו במסגרת שבת העיון בנושא 'מנהיגות ויזמות חברתית'. הסטודנטים הקשיבו להרצאותיהן של עדנה בטאן, של ח"כ מיכל בירן ושל איילת רייטן, מנהלת ההדרכה בקובית רוטשילד שבמחלקה למעורבות חברתית. עוד הקשיבו הסטודנטים להרצאתה של גב' מיכל שלהבית-אברהם שדנה בתקשורת בין-אישית ולהרצאתו של דורון זקצר, יזם חברתי. את השבת חתמו הסטודנטים בסדנת 'גיבוש זהות עצמית'.

קרן משה - התוכנית למנהיגות
תוכנית הדירות הפתוחות ע"ש ליליאן ולארי גודמן
קרן גרוס
פעילי ציבור - התוכנית למנהיגות
הקרן המשפחתית על שם תד אריסון
שגרירי רוטשילד
אוניברסיטה בעם

מה קורה?

מעורב: לדעתכם עדתיות זה עדיין נושא רלוונטי עבור האוכלוסיה הצעירה בישראל?
האם חוויתם ביטויים של עדתיות או שלדעתכם אנשים בני 20-30 כבר לא מכירים את התופעה?

אור תשובה

אני חושבת שזה עדיין מאוד רלוונטי. לא כל כך כי עדיין מתרחשת אפליה בפועל (למרות שגופים כמו לבי במזרח יראו דוחות שמוכיחים אחרת) אבל בעיקר כי ההשפעות של האפליה והגזענות שהיתה כאן בתקופת קום המדינה עדיין לא פגו.
אני יכולה להגיד לך שבמחזור שלי באוניברסיטה היינו אולי 10% מזרחיות ואני נדיבה..

ליאור גל

אני אהיה זהיר כדי לא להשמע גזען אבל לדעתי העדתיות לא רלוונטית לרוב האוכלוסייה הצעירה. ממפגשי איתה לאחרונה היא הגיעה דווקא מצידם של מזרחים ומאוכלוסיות נחשלות.

אלה פרי

אני חושבת שהתשובה לא חד משמעית. אי אפשר להגיד שצעירים לא מכירים את התופעה, אבל היא יותר מוכרת לנו דרך ההורים שלנו. להפוך אותה ללא רלוונטית יהיה דבר שגוי מאחר והדיון בנושא חשוב לדעתי למרות (ובתקווה) של שרובנו לא נתקלים בו יותר.

אורן אלקובי

לדעתי עדתיות זה נושא שכבר פחות רלוונטי לתקופה שלנו היום. אמנם צורת הדיבור, הכסף והמראה החיצוני כן מביאים לסטריאוטיפ, אך היותי של מישוהו "מזרחי" או "אשכנזי, לא משנה באותה מידה כמו בתקופה של הסבים שלנו או ההורים שלנו.

עמרי קומאי

כן, אבל המשמעות שלה שונה מפעם. ארץ מוצא לא מחייבת התנהגות מסוימת, אבל יש קשר חזק בין להיות אדם אשכנזי/מזרחי לצורות התנהגות כמו העדפה מוזיקלית, בילוי מועדף והשכלה.

בא לכם לכתוב במעורב? יאללה

Send

אתם מוזמנים לפנות אלינו עם רעיונות לכתבות, נושאים לגיליונות הבאים, טורי דעה, ראיונות, מושגים ל"חשבון פשוט", קפה, תה, שתיים סוכר.

Meorav.bgu@gmail.com

או בפייסבוק